GAZETA KRAKOWSKA

Nro 61.

Z KRAKOWA DNIA 1 SIERPNIA 1819. ROKU W NIEDZIELĘ

Z Warszawy d. 24 Lipca.

Nayiaśnieyszy Pan Dekretem swym z dnia 10/22 Czerwca r. b. raczył nayłaskawiey mianować Referendarza Stanu, P. Kajetana Kalinowskiego, Radcą Stanu Nadzwyczaynym.

W Imieniu Nayiaśnieyszego
ALEXANDRA I.
Cesarza Wszech Rossyy, Króla Polskiego &c &c. &c.
Xżę NAMIESTNIK Królewski w Radzie Stanu.

Chcąc usunąć wszelką wątpliwość względem pobierania opłat od czynności pierwiastkowego zaprowadzenia hipoteki artykułami 145 aż do 162 prawa o ustaleniu własności dóbr nieruchomych, o przywilejach i hipotekach nakazanych, na przełożenie Kommissyi Rządowey Sprawiedliwości postanowiliśmy i stanowiemy:

Art. 1 Czynności pierwiastkowego zaprowadzenia nowego systematu hipotek wolnemi są od wszelkiey opłaty tak dla Skarbu iako też dla Urzędników przyymujących też akta, wyiąwszy przypadek przewidziany w artykule 156 prawa wyżey wspomnionego.

Art. 2. Wszelkie decyzyie Kommissyi hipoteczney stosuiące się do pierwiastkowego zaprowadzenia hipotek, wolne są od opłaty dla Skarbu i dla Kommissyi.

Art. 3. Gdyby iednak strona żądała wypisu, bądź aktu pierwiastkowego zaprowadzenia, bądź dokumentów do niego załączonych, bądź decyzyi Kommissyi hipoteczney, w tenczas opłaci przepisany stępel i należytość za extraktowe.

Art. 4. Wszelkie inne czynności należące do pierwiastkowego zaprowadzenia hipotek ulegaią przepisanym opłatom.

Art. 5. Wydatki gotowe w celu zaprowadzenia nowego systematu hipoteki przez Skarb zaliczone zwróconemi będą Skarbowi przez właściciela nieruchomości wespół z interessantami zyskuiącemi wpisy hipoteczne w ilości proporcyi i sposobie późniey postanowić się maiącym, skoro ogół tych wydatków będzie mógł bydź wyrachowanym.

Wykonanie ninieyszego postanowienia i umieszczenie w Dzienniku Praw Kom-

missyiom rządowym Sprawiedliwości i Skarbu polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyiney d. 10 Lipca 1819 r.

(podpisano) *Zaiączek.*

W zastępstwie Ministra Sprawiedliwości
(pod.) M. *Wężnicki.*

Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady
(podpisano) *Kossecki.*

Od brzegów Wisły.

W podróży do Gdańska w miesiącu Maiu, czytać mi się zdarzyło w 37 Numerze Gazety Warszawskiey, pod artykułem od rzeki Pilicy, podanie do wiadomości publiczney przez JP. F. uczynione, z iaką radością widzi rzekę Pilicę spławną od chwili, w którey JW. Małachowski pierwsze zrobiwszy doświadczenie, przykładem swym ośmielił innych nadbrzeżnych mieszkańców, do korzystnych w względzie handlowym przedsięwzięć; z podobną radością czytałem tych przyszłych nadziei widoki; lecz ieżeli spław na Pilicy iest nowością dla kraiu, dziwnieyszem bydź musi dla osób odlegle od innych spławnych rzek zamieszkałych. Każda nowość czy zgłębiona lub nie, rozmaitey doznaie opinii, niedoświadczanie zaś pozornieyszey chwyta się wyobraźni; zaczem od 30 przeszło lat trudniąc się handlem i spławem na wszystkich w Polsce rzekach, doświadczeniem wsparty, znam bydź powinnością moią zwrócić uwagę niedoświadczonych osób, na mylne wyobrażenia, iakie im pozór podać może. Twierdzi JP. F. że spuszczenie w tym roku galarów Pilicą iest wyższem i doskonalszem nad odkrycie spławu, i użycie do tego stosownych statków; bez wątpienia, czas wszystko doskonalić powinien, lecz w tey mierze nie weźmie za złe JP. F. że mylne mniemanie iego na pozorney łatwości wsparte, dla przestrogi zaczynaiących na Pilicy handel objaśnić muszę. Oddaiąc sprawiedliwość W. Nadzierżawcy Ekonomii Wolborz, nie powiem, aby spław galarami udoskonalił, lecz wyznam, że podięte ryzyko puszczenia się galarami staremi na Pilicę rozlaną, dowodzi odwagę i chęć doświadczeniem własnem oddania usługi okolicy. Galary iedne z nayniedorzecznieyszych statków, słabo zbudowane, a raczey sklecone do iednorocznego użytku, częstokroć bez naymnieyszego opatrzenia i zmocnienia żelazem, za lekkiem potrąceniem rozbiiaią się łatwo i toną; z wymysłu żydów użyte zostały do spławu zboża od czasu, kiedy ci Izraela Wyznawcy nad handlem w Polsce panować zaczęli —— Żydzi nie maiąc nic do stracenia, a wszystko do zyskania, nie będąc formalnemi kupcami do porównania z cudzoziemskiemi, będąc iedynie przekupniami bez systematu, i nauki handlowey, rozum swóy cały i doskonałość przemysłu na momentalnym zysku i oszukaństwie zakładaiąc, użycie galarów łatwiey buduiących się, przez ladaiakich ludzi prowadzić się mogących, bez trudności i kosztu sprowadzenia ich na powrót do kraiu, lub mieysca zkąd wyszły, uznali bydź lepszem; lecz ten zdradliwy sposób wieluż przypadków stał się powodem? Czteromiesięczny dopiero w roku teraźnieyszym spław, od Krakowa do Warszawy przeszło trzydzieści galarów rozbitych liczy; wieleż ztąd szkody na wartości straconego towaru? wiele nieszczęśliwych ludzi życie utracać musi? Gdy daw-

niey Panowie statki zaciężne budując chodzili sami lub posyłali na tych produkta do Gdańska, Elbląga, na powrót zabierali towar zagraniczny, którego fracht wynagradzał koszt przyprowadzenia statków. Ztąd wynikał korzyść bezpiecznego doprowadzenia produktów korzyść kilkunastoletniego używania iednych statków i ochrona lasów, których coroczne budowanie w kraiu naszym galarów w bardzo wielkiey ilości zniszczyło, iako to: w nadbrzeżach Wieprza, Buga, Sanu i Wisły. Zbudowanie albowiem galara średniey wielkości, 40 sztuk naymniey drzewa potrzebuie, a takich skromnie licząc z 500 przynaymniey z kraiu rocznie wychodzi, które w Gdańsku za bardzo małą a raczey za żadną cenę sprzedane bydź muszą. Pomiiaiąc koszt i zachód około ich zbudowania, co za straszne marnotrastwo bogectwa leśnego, którem się przynaymniey poszczycić możemy!- co za niebezpieczeństwo, na iakie kupiec ludzi i produkt swóy wystawia! — Ale wątpić nie należy, że Rząd zwróci swe baczne oko na przedmiot ogólney Ekonomiki Leśney, i przez wzbronienie budowania galarów (co iuż w końcu Rządu Austryiackiego w Galicyi zachodniey zapowiedzianem było) od dalszego zniszczenia lasy uchroni. — Tak wystawiwszy niebezpieczeństwo z użycia galarów, słabe ich zbudowanie, łatwość rozbicia i zatopienia, tudzież zniszczenie lasów w odrocznem ich budowaniu, nie życzyłbym i nie radził moim kollegom, nie maiącym dosyć doświadczenia, aby uwiedzeni twierdzeniem JP. F. galary na nową rzekę Pilicę zaprowadzać mieli.

Z.

Z Petersburga d. 27 Czerwca d. t.

W Ukazie J. C. Mci do Rządzącego Senatu z dnia 29 Maia 1819 r. wyrażono: "Przychylaiąc się do życzenia szlachty Gubernii Słobodzko Ukraińskiey: rozkazuiemy Prezydentów do tamecznych Izb sądu kryminalnego i cywilnego, naznaczać nadal nie od Korony, ale przez wybór szlachty, na tychże zasadach, na iakich ciż urzędnicy naznaczaią się w Guberniiach Małorossyyskich i przyłączonych od Polski.

Minister spraw wewnętrznych, rzeczywisty Radca tayny Kozodawiew, przybył d. 17 b. m. do Jamburga, gdzie zwiedzaniem fabryk i różnych zakładów, do zwierzchności iego należących, zatrudniał się do d. 20, którego to dnia wyiechał na powrót do Petersburga.

W nocy na 25ty Maia przybył do Tobalska, Jenerał - Gubernator Syberyi, Radca tayny Sperański.

Dnia 1 b. m. Hr. Witgensztein, dowódca naczelny drugiego woyska, przybył do Humania, oglądał woyska obozem stoiące: dnia 2go i 3go były obiady u dziedziczki mieysca Hrabiny Potockiey: wieczorem w oświeconym ogrodzie Sofiiowskim, spalono faierwerk i brzmiała muzyka. D. 4go w obozie dawał obiad dowódca dywizyi Jenerał - Porucznik Karniław. D. 5go Hr. Witgensztein wyiechał do Tulczyna.

Z Wilna d. 2 Lipca d. t.

Dnia 30 z. m. wystawiono na teatrze tuteyszym, z powodu przybycia do tey stolicy JW. Juliana Niemcewicza własne dzieło iego Jan Kochanowski. Prolog zastósowany do obecnego Autora rozpoczął widowisko przerywane częstokroć nayży-

)2(

wszemi oklaskami.

Z Paryża d. 14 Lipca.

Rocznica powrotu Króla w d. 8 Lipca obchodzona tu była w wielu domach obiadami i zabawami, podczas których spełniano zdrowie Króla i iego rodziny.

Dowodca placowy w Paryżu Hr. Rochechouart kazał wielu officerów uwięzić i na katy osądzić za umieszczenie w dziennikach artykułów sprzeciwiaiących się karności woyskowey.

Minister Rossyyski Hr. Capodistrias miał d. 12 prywatne posłuchanie u Króla.

Xże Bassano (Maret) który znayduie się na liście wygnanych, otrzymał pozwolenie mieszkania w Genewie.

Na celney komorze w Marlenheim zatrzymano znowu d. 6 Lipca dwóch podróżnych, udaiących się za wysłańców od Rządu Perskiego do Paryża i nazywaiących się Hadschi-Jusuf i Hadschi Ali-Eckber, przy których znaleziono 88 szalów, 122 kamizelek, 25 kobiecych torbeczek, i. t. d. wszystko z kaszemirskiey wełny. Sądzą, iż to są Ormianie.

Mówią, iż właściciel domu, na który Pani Blanchard z swoim upadła balonem i przedziurawiła, żąda wynagrodzenia od zawiadowey ogrodem Tivoli. Pani Blanchard iest piątą osobą, która zabiła się z balonu.

P. Bignon umieścił w dzienniku Minerwa oświadczenie z powodu rzekomey swey taiemnicy względem wygnańców, w którem żali się na nastawanie Ministrów, i powtarza, iż ieszcze nie nadszedł czas do wyiawienia tey taiemnicy.

Podług pism naszych Papież miał 500,000 piastrów, które podczas pobytu N. N. Cesarstwa Austryiackich wydał, zaciągnąć od Lucyiana Bonaparte.

Miasto Lectoure, w departamencie Gersy, chce Marszałkowi Lannes, Xciu Montebello, który się w iego murach rodził, wystawić posąg, na który Rząd da marmur.

Z powodu postanowioney na wydawanie dzienników poręczkoymii zaprzestało teraz tak tu, iako i po prowincyiach wiele dzienników wychodzić. —— Mówią, iż Rząd na mocy 14 artykułu konstytucyi, który nadaie mu prawo użycia władzy, gdy idzie o bezpieczeństwo kraiu, zawiesi na dwa lata ustawę względem wolności druku i podciągnie znowu dzienniki pod cenzurę.

Na Amerykańskim okręcie Montgomery, który z Hawru zabrał do 120 wywychodniów Szwaycarskich i innych do Filadelfii, umrzeć miało do 100 osób na ospę i zaraźliwą chorobę.

Posiedzenia izb maią bydź d. 17. b. m. zakończone.

W powiecie Rambouillet była d. 6 b m. okropna burza z piorunami i gradem, który w okolicy od Gif do Ourdan niewyrachowane poczynił szkody. Rowniny Limours, Gometz i Scalay także wielkie od gradu poniosły szkody.

Jeden z naszych dziennikow zaręcza za prawdziwość następuiącey anektody: — Gdy Kapitan Hall powracał z swey podróży do półwyspia Corea i wysp Loo-Choo, których piękny zrobił opis, zabawił czas niejaki na wyspie S. Heleny. Rozmawiaiąc pewnego razu z Bonapartem pytał się ostatni Kapitana Hall o obyczaie ludów, które zwiedził. Na opowiedzenie iego, że mieszkańcy wysp Loo-Choo,

iak wiadomo, nayłagodnieysi i naspokoynieyszy lud na całym świecie, nie maią i nieznaią żadney broni, rzekł Bonaparte, to się rozumie broni ognistey. —— Nie, wcale żadney, ani do rznięcia, ani do kłucia. —— Jak to! ani nożów, ani pilników. —— Nie, —— To nie podobna; używać przecież muszą przynaymniey zakończonych kiiów i ostrych kamieni. Także nie. —— WPan żartuiesz; czemże woiuią? —— Gdy Kapitan Hall do Londynu powrócił, i Kanclerza skarbowego P. Vansittart odwiedził, wszczęła się podobdaż rozmowa. Kapitan Hall powiedział Kanclerzowi, iż lud wysp Loo Choo niema żadney monety. — Rozumie się, rzecze Kanclerz, kruszcowey. — Nie, wcale żadney. — Jak to ani muszlów lub kamyków? — Ani tych! —— WPan żartuiesz; czem że opłacaią podatki?

Gazeta Madrycka donosi o chwalebney potyczce Hiszpańskiey brygantyny Ochotnica, z brygantyną rokoszańską a Buenos-Ayres. Pierwszy okręt płynął z Hawanny i przybył d. 6 Czerwca znacznie uszkodzony do Kadyxu. Potyczka zaszła w okolicy przylądka S. Wincentego. Nieprzyiacielski okręt miał 20 dział i 180 ludzi, i utracił znaczną część swoiego ludu, ponieważ Hiszpański wyższey był budowy. Ostatni miał tylko 1 człowieka zabitego, 18 ciężko ranionych, a wielu lekko. Po pólczwarto godzinney walce odstąpił nieprzyiacielski od napaści. Król rozkazał wszystkich ludzi dobrze się popisuiących wynagrodzić. — W prowincyi Burgos przywrocona iest większa część klasztorów, które w czasie woyny były zburzone. Margrabina Veluena otrzymała od municypalności miasta Burgos pozwolenie założenia ogrodu nad brzegiem rzeki Arlanza. W środku tego ogrodu znayduie się pantheon, do którego Gubernator Francuzki, Jenerał Thiebault, kazał z klasztoru Benedyktynów S. Pedro i Cardea przenieść prochy Cida i iego rodziny. —— Potwierdza się wiadomość, że P. Onis, który w tych w dniach powracaiąc z północney Ameryki przeiechał przez Paryż, mianowany zostanie Ministrem Hiszpańskim spraw zagranicznych, a zatem i zawarty przez niego traktat względem ustąpienia Floryd będzie zatwierdzony —— W wielu prowincyiach naprawiaią drogi, stawiaią mosty i t. d. wszystko to dzieie się z rozkazu Rzadu, ale kosztem mieszkańców, gdyż Rząd dla wielkich wydatków na woynę z powstańcami nie może się do tego przykładać.

Z Londynu d. 13 Lipca

Dziś o godzinie 1 z południa zostały posiedzenia parlamentu osobiście przez J. Królewicowską M. Xcia Rejenta zakończone. Treść mianey z tego powodu przez niego mowy, iest następuiąca: J. Królewicowska Mość wyraził naprzod ubolewanie swoie nad ciągłą chorobą Króla, potem oświadczył ukontentowanie swoie z gorliwości i pilności, iakich obie izby dołożyły do załatwienia nayważnieyszych spraw. Dziękował im za cierpliwe i pracowite zastanowienie się nad niedostatkiem krążących w kraiu pieniędzy, i wyraził, iż spodziewa się, że przedsięwzięte przez nie środki, sprawią w czasie naypożądańsze skutki. Niższey izbie dziękował za uchwalone na tegoroczną służbę pieniadze. Obracaiąc znowu mowę do obu izb, wyraził, że od zagranicznych Mocarstw odbię-

ra ciągle naymocnieysze zapewnienia o szczerey ich przychylności do W. Brytanii. Z żalem tylko postrzega zaburzenia w rękodzielnych miastach; lecz obie izby zapewnionemi bydź mogą, że dla utrzymania porządku i spokoyności w kraiu, użyie powierzoney mu ustawami mocy, i wzywa członki, aby za powrotem do hrabstw swoich dopomagały władzom do zniszczenia zamachów, które pod pozorem odwrocenia nieszczęść i reformy dążą iedynie do powększenia tychże nieszczęść i obalenia błogosławioney naszey konstytucyi. — Po skończoney mowie ogłosił Kanclerz, iż posiedzenia parlamentu odroczone są do 24 Sierpnia.

Zaburzenia i żądanie wolnego obioru do parlamentu dzieią się powiększey części po rękodzielnych miastach, a to dla tego: że maiątek mieszkańców tych miast raz wzrasta, drugi raz upada; raz maią nadto roboty, drugi raz bardzo mało. Jeżeli wiele zarobiaią, sądzą się bydź ważnemi i żądaią prawa obioru, prowadzą wygodne i zbytkowe życie, i chcieliby odmiany. Jeżeli zaś mało zarabiaią przypisuią to Rządowi, iego niedbałości i błędom. W obu przypadkach naganiaią dotychczasowy porządek rzeczy, parlament i Ministrów. Druga przyczyna nieukontentowania miast pochodzi z stoiących w nich od nieiakiego czasu osad woyskowych, co niezgadza się z duchem wolności Angielskiey, i czego wsie i miasteczka nie znaią.

Dla wsparcia osób, które zechcą się przenieść z Anglii do przylądka Dobrey nadziei i tam osiąść, wyznaczył Rząd 50,000 Fs. Pisma tuteysze nie przestaią zachwalać tey okolicy.

Gazeta Times zawiera następuiącą, bezwątpienia niepodobna do wiary wiadomość: — "Ważna okoliczność zatrudnia w tey chwili wielkie Europeyskie gabinety. Mówią o układzie, przez który Portugalia ustąpioną bydź ma Hiszpanii, a ostatnia ustąpić ma Anglii wyspę Kuba i dwa porty nad brzegami Portugalskiemi lub Hiszpańskiemi. Układ ten, iakkolwiek zdaie się bydź nadzwyczaynym, nosi iednak cechę podobieństwa, a przynaymniey mocno o nim mowią na schadkach dyplomatycznych. Portugaliia w wynagrodzeniu otrzymać ma Montevideo. Rossyia żąda od Hiszpanii Maiorki i Minorki, których ustąpienie trudno, aby w teraźnieyszych okolicznościach odmowionem iey bydź mogło. Zresztą są to tylko wieści.,, —— Bil zabraniaiący zaciągu dla powstańców Hiszpańskiey Ameryki, wyraża inne tuteysze pismo, może i ten cel mieć, ażeby nie wyciągniono z Anglii zdatnych do służby i doswiadczonych żołnierzy. Wyprawa Kadyxka z powodu wielości lądowego woyska, zdaie się więcey bydź lądową, niżeli morską. Przynaymniey, dodaie Morning-Chronicle, właściciele Angielskich przewozowych okrętów, którem nader uciążliwe z strony Hiszpanii podano warunki, powrócili z swoiemi okrętami z Kadyxu do Anglii. W iakim zresztą znalazłby się położeniu Król Portugalski, gdyby z iedney strony odstąpić musiał Portugalii, a z drugiey za Montevideo bitny Artigas wydał mu woynę i iego Brazyliyskie kraie napadł, trudno zgadnąć. Morning-Chronicle czyni ieszcze uwagę, że Hiszpania łatwo u-

stąpić może wyspę, Kuba ponieważ nic ztamtąd nie pobiera; mieszkańcy w strzymują wywóz pieniędzy, które muszą bydź na ulepszenie kraiu obracane. Lecz nabycie Kuby sądzi więcey bydź szkodliwem dla Anglii, niżeli użytecznem, bo powięk: y zazdrość w Ziednoczonych Stanach północney Ameryki.

Wczoray czynione tu było w obecności Królewica Xcia Jorku i Xcia Wellingtona doświadczenie nowo wynalezioney przez Kapitana Hack batteryi fuzyiowey, ktore przedziwnie się udało.

Gdy w sobotę dway bawiący tu Xiążęta Hessen - Philippstahal znaydowali się na małym tuteyszym teatrze na wystawieniu sztuki "Fryderyk Wielki" dopaliły sie razem wszystkie gazowe swiece, co wzbudziło śmiech powszechny. W krótce iednak założono nowe.

Z *Ameryki północney d. 20. Czerwca.*

W okolicy Filadelfii wiele fabryk z braku roboty teraz stanęło.

Rozchodzi się pogłoska, że mieszkańcy wyspy Kuby chcą 3ch deputowanych do Hiszpanii posłać, dla ofiarowania Królowi Ferdynandowi znaczney summy, którą do 60 millionów podaią, za udzielenie tey wyspie niepodległosci.

Mac Gregor po ucieczce swey z Porto - Bello udał się do Port - au - Prince na Hayti (St. Domingo.) Dociec miano, że on był taynym ajentem Rządu Hiszpańskiego i podczas bawienia swoiego w Wasingtonie miewał często schadzki z Amerykańskim sekretarzem stanu i Posłem Hiszpańskim P. Onis. Dawnieysze iego opanowanie wyspy Amalii uważaią bydź maską, gdyż ustąpienie oney umowi ne już było z Ameryką. Zaraz po obięciu Porto - Bel o zabrał wszystkie pieniądze publiczne i prywatne, i chciał ie dla siebie zatrzymać; ale gdy woysko zaczęło szemrać, obawiaiąc się oburzenia iego, wypłacił każdemu officerowi po 50, a żołnierzowi po 15 dolarów. Lecz zaraz opanował w mieście wszelką żywność, tak iż przez zakupowanie oney wróciły się wszystkie pieniądze do iego kieszeni. Następcą iego mianowany iest Jenerał Maceroni, który znaydować się ieszcze ma w Anglii.

Rządowa w Wasingtonie Gazeta zawiera rozmaite zabawne i uszczypliwe doniesienia o postępach powstańców południowey Ameryki i o zaszłey świetney walce między jazdą Jenerała Paez i całem woyskiem Jenerała Hiszpańskiego Morillo nad rzeką Pranca. Paez z 150 swoich pikinierów przeszedł za tę rzekę w oczach całego Hiszpańskiego woyska, które na obu bokach czyniło poruszenia, dla oderznięcia go; uderzył zaraz na wzor Bonapartego na iego środek, sprawił na prawym i lewym boku wielką rzeź; Hiszpanie dozwolili się spokoynie kłuć; 500 poległo ich na placu boiu i sam Paez zabił ich własną ręką 9! Ukończywszy to wielkie dzieło, powrócił nazad przez rzekę do obozu powstańców, gdzie z naywiększym zapałem był przyięty. Każdy przenikniony był strachem i podziwieniem nad wielkim bohaterskim dziełem, którego poiąć niemógł —— Do St. Margareta przybydź miało 1600 Tyrolskich strzelców, a na wyspie S. Tróycy znayduie się officer Niemiecki, który ofiaro-

wał Jenerałowi Bolivar przyprowadzić do służby 4000 ludzi, ieżeli dozwoli północno-niemieckim kupcom wprowadzić do Wenezueli tyle towarow, ile będą mogli przywieść, bez opłaty cła. Piękne te rzeczy przypominaią nam Münchhausena i rozkazy dzienne Bonapartego.

Z Bruxelli d. 16 Lipca.

Król powrocił tu z podroży do północney Hollandyi; w powrocie obeyrzał także warownie i zakłady w Antwerpii.

Mowią, iż w Maiu ieszcze oznaczył Król wyrokiem swoim dobra narodowe, które stosownie do ustawy maią bydź sprzedane na spłacenie drugiego wydania rewersów na dług kraiowy.

Przybył tu Xże Mean, arcybiskup Mechlinski, i miał onegday posłuchanie u Króla.

W Gandawie oczekiwany iest Minister Falck, który ma zlecenie założyć węgielny kamień na gmach tamteyszego Uniwersytetu.

Z Francyi piszą, iż w wszystkich woyskowych dywizyiach ofiarować miano wszystkim podofficerom dawnieyszey służby tak piechoty, iako i jazdy na połowie żołdu zostaiących, aktualną służbę w tych samych iak dawniey stopniach.

Z Włoch d. 10 Lipca.

D. 5 b. m. wyiechali NN. Cesarstwo Austryiaccy z Perugia, przybyli d. 6 do Arezzo, gdzie przyiął ich W. Xże Toskański, a d. 7 przed południem przy wystrzałach z dział wiechali do Florencyi. Wieczorem przybyła także wyzdrowiała iuż zupełnie Arcy Xężna Karolina. Dnia 13 nastąpi w Pisa uroczystość pod nazwiskiem Luminara, połączona z wyścigami konnemi, i t. d. na którą udadzą się wszyscy NN. Państwo.

W Florencyi ciepłomierz Reaumura okazywał d. 8 Lipca po południu w cieniu 28 1/2 stopni ciepła, a zatem o dwa stopnie więcey iak w przeciągu ostatnich 10 lat. Nowy kometa nie dał się przed 3 Lipca ani w Genui, ani Florencyi widzieć.

Zrodło, które w Listopadzie 1818 P. Gimbernat przy otworze Wezuwiusza za pomocą wulkaniczney pary założył, ściąga coraz więcey ciekawych. Gdy włościanie okoliczni w tego roczne święta zesłania Ducha S. na gorę Wezuwiusza dla przechadzki weszli, nie mało zadziwili się i ucieszyli, iż blisko ogniska Wulkanu znaleźli pokrzepiaiącą po utrudzeniu przy upale wodę. Napili iey się do syta i doznali dobrych iey skutków na żołądek i wnętrzności. Wnet rozeszła się wiadomość o leczących iey przymiotach, i teraz kupami chodzą ludzie na picie wulkaniczney tey wody.

Z Turyngii dnia 14 Lipca.

Pięć tysięcy pięćdziesiąt ieden rzemieślników, fabrykantów i kupcow Turyngskiego lasu i iego okolic podali prośbę do seymu związku Niemieckiego, w którey żalą się na coraz większy upadek rzemiosł i handlu, i pomnażaiącą się z tego powodu nędzę, która grozi zepsuciem obyczaiów lub wystawieniem ich z rodzinami na śmierć z głodu. Proszą więc o iak nayprędsze przywrócenie wolnego w Niemczech handlu i zapewnienie Niemieckiego przemysłu przeciw zagranicznem przeszkodom, gdyż ten tylko dla nich pozostaie ratunek.

DODATEK
DO Nro 61.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 1 SIERPNIA 1819 ROKU W NIEDZIELĘ

Od Brzegów ***Menu*** *d.* 18 *Lipca.*

W Freyburgu zostało d. 6 b. m. dwoch studentów niespodziewanie z mieszkania porwanych i w wiezieniu Uniwersytetu osadzonych; wszystkie ich papiery zabrano. W tymże czasie zabrała policyia 4 innym studentom i kobiecie wszystkie papiery; studenci są wolni, ale kobieta ma domowe więzienie. Wszystko to nastąpiło rowno ze dniem z rozporządzenia przybyłego tu z Heidelberga, P. Pfister, iako kommissarza W. Xcia Badeńskiego. Rzecz ta, iak się domyślić można, sprawiła tam wielkie wrażenie. Mowią, iż w Karlsruhe wyznaczona na ten koniec została oddzielna kommissyia. W Heidelbergu i innych Uniwersytetach maią bydź względem studentów podobneż przedsięwzięte środki.

Cesarz Rossyyski zapewnił wdowie po Radcy stanu Kotzebue do śmierci tę samę pensyią, którą iey mąż pobierał.

Z Wisbaden piszą, iż Aptekarz Löning, który targnął się na życie Prezydenta Jbell, pomimo naywiększey baczności, wyrwał kawałek szkła z okna, przeciął sobie pulsową żyłę w ręce, i bliskim iest śmierci. — Löning uczył się w Heidelbergu i dopiero przed 18 miesiącami opuścił tamteyszy Uniwersytet. Dawniey służył iako ochotnik w woynie oswobodzenia.

Do Jena przybyły kommissarz policyi W. Xcia Weimarskiego zapieczętował d. 29 Czerwca wszystkie papiery oddalonego z tamteyszego Uniwersytetu Professora Oken.

Mowią, iż wystawienie traiedyi Wilhelma Tell na teatrach Niemieckich będzie na przyszłość zabronione.

Proiekt konstytucyi dla W. Xięstwa Hesko-Darmstadtskiego ma iuż bydź ukończony i W. Xciu do zatwierdzenia podany. Chwalą go iako bardzo liberalny, i sądzą, iż nowa konstytucyia nie czekaiąc roku 1820 będzie za kilka miesięcy ogłoszona.

Z Ludwigsburga d. 13 *Lipca.*

Dziś nastąpiło tu otworzenie posiedzeń Stanów Wirtemberskich. Reprezentanci zgromadzili się o godzinie 9 z rana w ratuszu, gdzie powitał ich mową Burmistrz Sprösser, potem udali się do zam-

ku, w którym na ich zgromadzenie znayduie się pięknie urządzona sala. W krotce przez deputacyią od Stanów wprowadzonemi do sali zostali Ministrowie Luhe, Mauсler i Otto. Pierwszy zagaił ich posiedzenia mową, w którey wyłuszczył piękny zamiar Króla w zwołaniu Stanów, nadzieie i życzenia każdego Wirtemberczyka, niewątpią, że te w krotce ziszczonemi zostaną. Po oddaleniu się Ministrów reprezentanci Duchowieństwa Katolckiego i Protestanckiego mieli religiyne mowy iako wstęp do ważnych czynności, potem przystąpiono do obrania Vice-Prezesa i sekretarzów. Pierwszym obrany został przeszły Vice-Prezes, Sztuttgardski Reprezentant Weisnaar, a drugiemi Reprezentanci Feuerlein i Schott. Całe zgromadzenie duch naylepszy ożywia.

Owdowiała Xiężna Ludwikowa Wirtemberska powrociła dziś z podroży do Włoch do swoiego zamku w Kirchheim.

Z Sztokolmu d. 13 Lipca.

Minister spraw zagranicznych, Hr. Engeström, zachorował mocno.

W porcie tuteyszym znayduie się znowu okręt, który z zlecenia Ismaela Gikraltar zawiezie działa i inne rzeczy do Egiptu na rachunek tamteyszego Vice-Króla.

Po dziewięcio miesięcznem bawieniu w swey oyczyznie przybył tu znowu przez Angliią Niderlandski Poseł, P. van Dedel.

Przez zapalenie się lasu d. 5 b. m. w Tofteryd prowincyi Jönköping, przeszło 50 ludzi utraciło cały maiątek. Całkowitą przez ten pożar zrządzoną szkodę podaią do 100,000 tal.

Tuteyszy Radca kamery Manndorf wysłany został do Paryża.

Od brzegów Emsy d. 17 Lipca.

Podług żeglarskich doniesień widziano i na morzu północnem ogromne kupy pływaiącego lodu. Gdy od r. 1817 i 1818 lody północnego bieguna w rozległości kilka set mil i pod brzegami Grenlandyi są w poruszeniu, i nawet w zachodnich Indyiach widziano iuż podobne kupy lodu, nie iest zatem niepodobieństwem, ażeby i na morze północne zaniesionemi bydź nie mogły. Gdyby kiedy milowa taka kupa lodu zbliżyła się do naszych wysp, byłoby to wprawdzie ciekawem zjawieniem, widzieć przeszło 100 stop nad wodą sterczącą lodową wyspę, ale zato doznalibyśmy zwłaszcza przy północnem wietrze nader wielkiego zimna, bo tak ogromna massa lodu zaledwo za kilka lat stopniećby mogła.

ROZMAITOSCI.

Porownanie.

Angliia zachowuie politykę względem rzeczy, a inne kraie tylko względem ludzi. Jak w dawnym i nowem Rzymie odmieniaią się tylko w Anglii osoby, dla uwiecznienia iednakowego systematu. Ludzie zastępuiący iedni drugich rządzą się zawsze iednakowym planem, i zmiana Ministrów nie odmienia wcale polityki. Takimże sposobem dawny Rzym świecki i nowy Duchowny ugruntował swoie panowanie i przewagę.

Zdania Anglikow.

Rzeczy nie idą na stałym lądzie podług życzenia Anglików. Stronnicy Ministrów utrzymuia, iż reprezentacyyny kształt rządu służy tylko dla samey Anglii, ponieważ wielka arystokracyia i bogaci właściciele dóbr na stałym lądzie rownać się chcą z władzą wykonawczą, co przeszkadza zapewniaiącym wolność narodu urzą-

dzeniem. We Francyi dzieie się przeciwnie; szlachta Angielska wydziwić się niemoże, iak panuiący Burbon stawać może na czele narodowey partyi. W oczach ludzi rozumnych oba te systematy są zerowno dobre, byle tylko do iednego celu dążyły. Pewien Lord rzekł niedawno: Konstytucyie Francuzka i Angielska maią podobne iak Ewangeliia przeznaczenie; wszyscy Królowie przymuszonemi będą przyiąć iedną lub drugą dla uzyskania popularności. Muszą się od naszego lub Francuzkiego Rządu nauczyć rządzenia tak pewnie swoim ludem w imieniu wolności, iak dawniey rządzili swoią iedynie wolą.

DONIESIENIA

W dniu piątym Sierpnia r. b. w Gmachu Sukiennice o godzinie 10tey z rana będą przez Licytacyą sprzedawane za gotowe pieniądze, zatradowane Effekta iako to: Łóżko żelazne, Strzelba (Sztuciec gwintowany) &c.

W Krakowie dnia 27 Lipca 181. Roku.

Henryk Salomoński, Komornik przy wszystkich Instancyach Sądowych W. M. K. i J.O.

Wydział Policyi w Senacie Rządzącym Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Na dniu 13 Lipca r. b w Gminie Okręgowey Mogilskiey na trakcie Lubelskim znaleziony został człowiek na appoplexya zmarły podróżny niewiadomego Nazwiska, około lat 30 maiący, wzrostu średniego, twarzy gładkiey, nosa średniego, oczów siwych, włosów bląd, brwi szerokich. Ubior iego: Sukmana płocienna szara, spodnie takież, bóty wieyskie dobre na obcasach podkutych, kapelusz okrągły stary, chustka na szyi koloru czerwonego stara; gdy więc człowiek ten będąc podróżnym nagle na drodze zmarł, i dotąd niewiadome iest ani Nazwisko iego ani mieysce zamieszkania, tudzież cel podróży na trakcie pocztowym; przeto Wydział Policyi w Senacie chcąc przynaymniey familią zmarłego o zeysciu onego zawiadomić, podaie do wiadomości publiczney ninieysze zdarzanie, końcem odkrycia nazwiska zmarłego i mieysca pobytu familii iego.

W Krakowie dnia 24 Lipca 1819 Roku.

Linowski, *S. P.*
Konwicki Sekretarz W.

Prezes Sądu Appellacyynego Wolnego niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Stosownie do przepisu Artykułu 118 Kodexu Cywilnego podaie ninieyszem do powszechnay wiadomości, iż Trybunał I. Instancyi Kraiu tuteyszego wyrokiem swym w dniu 6tym Maia r. b wydanym — na powodztwo Maryanny z Bytomskich Dulowskiey wydanym, nakazał wyszukiwanie Męża iey Andrzeia Dulowskiego, przeszło od lat 4 w mieyscu ostatniego zamieszkania, Mieście Chrzanowie nieprzytomnego i żadney wiadomości o sobie niedaiącego, poleciwszy dalsze dochodzenia nieprzytomnego tegóż Andrzeia Dulowskiego, Sądowi Pokoiu Okręgu Chrzanowskiego. W Krakowie dnia 22 Czerwca 1819 Roku.

Hakarski.
Raubark, *Sek. S. Ap.*

Główna Dyrekcyia Górnicza, czyni wiadomo wszystkim, chęć Dzierżawienia propinacyiów i Młynów maiącym, iż w Kancellaryi Dozorstwa Starochowskiego w Wsi Starochowiach, między Wąchockim a Wirzbnikiem położoney, przed Delegowanym z Główney Dyrekcyi Górniczey W. Morytz nadradcą Hut i Budowli w dniu 16 Sierpnia r. b. o godzinie 10 ranney, odbędzie się Publiczna Licytacya przez zapieczętowane Deklaracye dwa dni trwać maiąca, na wydzierżawienie propinacyów i Młynów w Ekonomii Iłżeckiey położonych, do fabryk Rządowych teraz należących niżey wyrażonych.

1. Propinacyi w Karczmie saiezdney w Wsi Małyszynie którey

praetium fisci. fp.	. . . .	1000.
2. Młyna wodnego o 2ch kamieniach w tey Wsi ditto.	. .	800.
3. Propinacyi w Wsi Lipia	. . . .	1000.
4. ditto. ditto. Lubieni	. . . .	1000.
5. ditto. ditto. Iasien ec	. . . .	900.
6. ditto. ditto. Kaplicy	. . . .	180.
7. ditto. ditto. Tychowic	. . . .	1200.

Których Dzierżawa niżey ofiaruiącym na Rok ieden, a wyżey nad ustanowione praetium fisci, na lat trzy przyznaną będzie. — Życzącysh sobie przeto tey Dzierżawy za opatrzonych w Vadium odpowiadaiące 15 procentu oznaczoney na praetium fisci Summy, na dzień i godzinę oznaczoną zaprasza.

Działo się w Kielcach na Posiedzeniu Głównęy Dyrekcyi Górniczey dnia 24 Lipca 1819 r.

Za Dyrektora Głównego *Jerowski.*
Tomaszewski, Sek. Jen.
Jastrzębski Ad.

Prezes Sądu Appellacyinego Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa z Okręgiem. Stosownie do Artykułu 118 Kodexu Cywilnego, podaie ninieyszem do wiadomości powszechney, iż Trybunał I. Instancyi Kraiu tuteyszego, wyrokiem swoim z dnia 27 Kwietnia r. b. na powództwo Zofii z Stępniow Wróblowey włościanki w Wsi Nowoiowey Górze, Wolnego Miasta Krakowa zamieszkałey, wydanym nakazał wyszukiwanie nieprzytomnego iey męża Józefa Wróbla, przeszło od lat czterech zadney, ani o życiu, ani o mieyscu swego pobytu dotąd wiadomości niedaiącego, poleciwszy dalsze dochodzenie nieprzytomnego rzeczonego Jozefa Wróbla, Sądowi Pokoiu Okręgu Krzeszowickiego. —— W Krakowie dnia 22 Czerwca 1819.

Piekarski.
Raubach Sekr: S. Ap.

Prezes Sądu Appelacyinego Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okrągu. Stósownie do artykułu 118 Kodexu Cywilnego podaie ninieyszym do powszechney wiadomości, iż Trybunał I. Instancyi kraiu tuteyszego, na powództwo Salomei z Woiakowskich Bukowskiey, na przedmieściu Wesoła przy Krakowie pod L. 226 zamieszkałey, wydał w dniu 16tym Marca r. b. wyrok stanowczy, którym nieprzytomność Józefa Antoniego Woiakowskiego, Brata iey żadney o sobie wiadomości niedaiącego, uznaną została. W Krakowie d. 22 Czerwca 1819.

Piekarski.
Raubach S. S. *Appell.*